

Opjagen

Erik de Waard

In een uitzending van TV Gelderland was ik op zoek naar de Waterspreeuw in Park Rozendaal. Hij liet zich die ochtend niet zien. De interviewster vroeg of ik niet een lokroep kon laten horen. Met een brede grijns antwoordde ik: 'nee, daar begin ik niet aan, het enige wat we kunnen doen is hem een beetje opjagen zodat hij richting waterval vliegt waar Ruben in zijn schuiltentje met camera klaarzit.' Deze uitspraak bleek voer voor grote morele verontwaardiging onder enkele vogelaars. Ik werd op een internetforum ervan beschuldigd dat ik in strijd met de gedragscode handelde. En de conclusie luidde: iemand die een vogel wil opjagen kan geen vogelliefhebber zijn. Met name fotografen kregen er van langs. Alsof het paparazzi zijn die achter hun nieuwsobject aan vliegen. Om de meest sensationele plaatjes te kunnen schieten. Wat zijn de gevolgen? Met de dood van prinses Diana nog vers in het geheugen is een ieder gewaarschuwd. Was er niet ooit een Sneeuwuil in Limburg die werd geschept door een vrachtwagen? Opgejaagd door een vogelaar? En een Monniksgier in de Oostvaardersplassen die zich te pletter vloog tegen een trein? Er is nooit opheldering verschaft over de toedracht.

Laten we eerlijk zijn. Iedereen die vogels kijkt doet aan opjagen en verstoren. Op het moment dat je langs een Buizerd rijdt en stopt, stoort je hem in zijn bezigheden. In negen van de tien gevallen vliegt hij op. Ik durf de stelling aan dat iedere vogelaar iets van een jager in zich heeft. Hij bevestigt een ringetje om zijn poot, wil hem van iets dichterbij bekijken, houdt een jaarlijst bij, probeert een mooie foto te maken, aantallen bij te houden, broedplaatsen te inventariseren. Ik rijd in de auto langs een akker met honderden ganzen, zet de auto behoedzaam aan de kant, doe de motor uit, en blijf stil zitten. De Ganzen zijn meteen op hun hoede, gaan een stukje lopen, zo'n 5-10 meter van mij af en gaan - gelukkig - door waarmee ze bezig waren. Ik laat ze wennen aan mijn aanwezigheid, sluip de auto uit, zet de telescoop half achter de auto, blijf laag bij de grond en merk dat de ganzen blijven. Ook dit gaat goed. Wanneer ik mijn telescoop richt op één individuël exemplaar heeft hij dat feilloos in de gaten. Hij kijkt mij aan. Ik snijd mijzelf in de vingers wanneer ik te dichtbij kom of een onverhoedse beweging maak. Ik scan het weiland af op zoek naar halsbanden en bijzondere ganzen. Ik maak enkele foto's van een paar Taigarietganzen die zich vooraan in de groep ophouden. Totdat er een helikopter overvliegt en duizenden ganzen het luchtruim kiezen. Over verstoring gesproken. Maar wie verstoort nu eigenlijk wie?

Wie vogelt, treedt in hun habitat. Bewust of onbewust. Laatst vertelde iemand dat hij in Meinerswijk liep waar vrij struinen is toegestaan. Hij liep ineens dwars door een groep broedende Grauwe Ganzen. Is dat verstoring of hoort dat bij de dynamiek van het gebied, zo vroeg hij zich af? Een vogel laat zich niet zomaar verstoren en weggagen. Ik heb de indruk dat er iets anders aan de hand is. Een vogelaar die te dicht in de habitat van een andere vogelaar komt, die gaan elkáár dwarszitten en verstoren, publiekelijk aan de schandpaal nagelen. Uit liefde voor de vogels. Zeggen ze. Ik heb hierover zo mijn twijfels.

Ik vertel geen geheim wanneer ik zeg dat wanneer ik foto's maak het liefst alleen ben met een vogel. Ik probeer een vogel aan me te laten wennen. Soms lukt dat heel goed en komt een Kemphaan tot op drie meter, een Witoogend op vijf meter of een Grote Zee-eend op vijftien meter. Dat soort momenten zijn onvergetelijk. Er komt een auto naast me staan met ronkende motor, het raampje gaat elektrisch naar beneden en de jonge automobilisten vragen geïnteresseerd wat ik aan het doen ben. Ik wilde eigenlijk zeggen: ik

probeer jullie banden lek te schieten, zodat jullie niet in mijn buurt kunnen komen. Maar ik antwoord beleefd: 'daar zwemt een zeldzame eend die ik wil fotograferen.' Ondertussen zwemt mijn Grote Zee-eend snel naar het midden van de plas. Mijn humeur is tot beneden vriespunt gedaald. Ik heb twee uur zitten wachten op dit moment. Hebben zij de Grote Zee-eend verstoord? Natuurlijk niet. Zij hebben mij verstoord. En dat stoort me.

Ik houd van vogels. Ik probeer ze van hun mooiste kant te 'vangen'. Ik houd minder van vogelaars die zich opstellen als vogelpolitie en roomser dan de paus willen zijn in hun morele verontwaardiging over collega-vogelaars.

Grote Zeeëend (Erik de Waard)